

Kautionist kan gøre sine Fordringer gældende i Boet. Og lige saadan gaar det selvfølgelig med fornævnte 220,000 Kr. Saalænge Selskabet arbejder og opfylder sine Forpligtelser har Kolonialkassen at opfylde sine Pligter som Kautionist, men i det Djeblig Selskabet som stete i 1887 erklærer sig ude af Stand til at arbejde, da har selvfølgelig Kolonialkassen Ret til i dets Bø at faa udlagt næst efter Statens Fordringer saa meget, som den maatte have udbetalt, altsaa disse 222,000 Kr. saafremt de blive udbetalte.

Hvorledes man end nu vil betragte Selskabets Stilling til Statskasse og Koloni, saa er det indlysende, at i samme Djeblig det erklærer ikke længere at ville fortsætte Driften, da har det fra sin Side brudt Overenskomsten, Forudsætningen for saa vel Lov af 25de Februar 1876 som Anordning af 16de Juni 1876. Regeringen har nøjagtig i Motiverne til Lovudkastet fremsat sine Grunde, hvorfor den maatte overtage Værkerne som brugeligt Pant og Aktieselskabet har jo ogsaa indrømmet Berettigelsen deraf. Den eneste Indvending, som Aktieselskabet kunde tænkes at have gjort, maatte være den, at saafremt Kolonialkassen havde efterkommet sin Garanti over for Selskabet vilde man have haft de fornævnte 222,000 Kr. til Brug eller til Dækning af Rentekouponer; men denne Indvending falder til Jorden, idet det af Motiverne ses, at af Driftsudbyttet, der i de 10 Aar har udgjort 322,000 Kr., har Selskabet faktisk ikke indbetalt mere i Statskassen end i alt 105,644 Kr. — Resten har Selskabet beholdt, altsaa meget mere end de Renter der tilkom Aktionærerne (tilsammen i 10 Aar 684,000 Kr.) og det er jo en Selvfølge, at Staten ikke vilde have tilladt Selskabet at tilbageholde 716,356 Kr. af Driftsudbyttet saafremt Kolonialkassen havde udbetalt den Sum, den efter fornævnte Opførelse, i alt 222,000 Kr., skulde have betalt til Aktieselskabet, hvilket jo altsaa faktisk har været en Fordel for Aktieselskabet og fuldt ud

har sat det i Stand til at betale Aktionærerne de disse tilkommende Renter.

Naar Staten altsaa udløser Aktieselskabet af sine Forpligtelser bliver der paa den ene Side at opgøre Selskabets Gæld til Staten og denne er jo, for det første hele Løbanet 1,415,000 Kr. eftersom der intet paa samme er amortiseret. Dernæst 5 pCt. Rente af dette med Fradrag af de indbetalte 105,644 Kr. eller 585,500 Kr. i alt omtrent 2,000,000 Kr.

Over for Kolonialkassen kan det ikke nægtes, at hvis den havde hvert Aar opfyldt sine kontraktmæssige Forpligtelser som Kautionist, maatte den, uden Hensyn til hvorledes Staten stillede sig have udbetalt efterhaanden til Aktieselskabet en Sum af 222,000 Kr. hvilke Penge Aktieselskabet altsaa vilde have haft i Kommen, inden Staten overtog Rogieriet og derfor taler Billighed maaste for at udbetale denne Sum til Aktieselskabet, skøndt, som oven for vist, Staten har af Driftsudbyttet ladet det beholde langt mere end denne Sum.

Naar Regeringen har ment at burde foreslaa en langt større Godtgørelse, er det efter ovenstaaende paa Regeringens egne Oplysninger byggede Regnskab vanskeligt at forstaa, ad hvilken Vej Regeringen er naaet til den foreslaaede Sum af 424,500 Kr., med tillagte Renter, i alt 509,400 Kr.

Regeringens Krav paa Aktieselskabet den 1ste April 1888 var omtrent 2,000,000 Kr.; efter foranstaaende Beregning kunde Aktieselskabet mulig siges at have Krav paa Kolonialkassen for 222,000 Kr., men for saa vidt som man maatte mene, at denne Sum kan vokse med 4 pCt. aarlig, maa det dog erindres, at Rogierierne næppe siden 1888 have forrentet Statens tilgodehavende, 2,000,000 Kr., hvorfor Aktieselskabet selvfølgelig ikke heller har Krav paa Renter af sit Tilgodehavende fra den Tid.

Endelig er det blevet udtalt, at der kunde mulig paahvile Staten en moralsk Forpligtelse til at udbetale Selskabet en større